

daphne programm

DER HANDEL MIT FRAUEN UND JUNGEN
MENSCHEN - EUROPÄISCHE DIMENSIONEN
EINER MENSCHENRECHTSVERLETZUNG

BROSCHÜRE MIT INFORMATIONEN

progetto daphne

DIRITTI UMANI E TRATTA DI DONNE
E GIOVANI IN EUROPA

APPROFONDIMENTI

projekt daphne

PRAWA CZŁOWIEKA A HANDEL KOBIECIAMI I MŁODYMI
LUDŹMI W EUROPIE. PRZYBORNIAK EDUKACYJNY

INFORMACJE DODATKOWE

Università degli Studi di Padova
Centro Interdipartimentale di ricerca e servizi
sui diritti della persona e dei popoli

La Strada - Fundacja Przeciwno
Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

Ludwig Boltzmann Institut
für Menschenrechte (BIM)

Associazione Diritti Umani
Sviluppo Umano

Questo progetto è finanziato da:
Das Projekt wurde finanziert von:
Projekt sfinansowany przez:

Unione Europea
Europäische Kommission
Komisja Europejska

REGIONE DEL VENETO

Giunta Regionale
Region Veneto - Regionalregierung
Władze Regionu Veneto

daphne programm

DER HANDEL MIT FRAUEN UND JUNGEN MENSCHEN
EUROPÄISCHE DIMENSIONEN EINER
MENSCHENRECHTSVERLETZUNG
BROSCHÜRE MIT INFORMATIONEN

progetto daphne

DIRITTI UMANI E TRATTA DI DONNE E GIOVANI IN EUROPA
APPROFONDIMENTI

projekt daphne

PRAWA CZŁOWIEKA A HANDEL KOBIECIAMI
I MŁODYMI LUDŹMI W EUROPIE.
PRZYBORNIAK EDUKACYJNY
INFORMACJE DODATKOWE

Università degli Studi di Padova
Centro Interdipartimentale di ricerca e servizi sui diritti della persona e dei popoli

La Strada - Fundacja Przeciwno Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

Ludwig Boltzmann Institut für Menschenrechte (BIM)

Associazione Diritti Umani Sviluppo Umano (ADUSU)

**Das Projekt
wurde finanziert von:**

Europäische Kommission

Region Veneto
Regionalregierung

**Questo progetto
è finanziato da:**

Unione Europea

Regione Veneto
Giunta Regionale

**Projekt
sfinansowany przez:**

Komisja Europejska

Władze Regionu Veneto

Projekt ***Prawa Człowieka a Handel Kobietami i Młodymi Ludźmi w Europie.***
Przybornik edukacyjny powstał w ramach programu Daphne II.

Został sfinansowany ze środków Komisji Europejskiej (Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa, Dyrekcja C: Sądownictwo cywilne, prawa podstawowe i obywatelstwo, Dział C4: Wsparcie finansowe w zakresie sądownictwa cywilnego, praw podstawowych i obywatelstwa) oraz ze środków Regionu Veneto we Włoszech.

Niniejsza publikacja powstała dzięki wsparciu Unii Europejskiej. Pełną odpowiedzialność za zawartość publikacji ponoszą wyłącznie jej autorzy – prezentowane treści nie powinny być traktowane jako wyraz opinii czy też poglądów Unii Europejskiej.

Opracowanie tekstu: Anna Dośpiał and Joanna Garnier

Opracowanie graficzne: **popcorn** www.studiopopcorn.it
comunicazione e immagine

Copyright: © Centro interdipartimentale di ricerca e servizi sui diritti della persona e dei popoli,
Università di Padova

POLSKA

POLSKA

PRAWA CZŁOWIEKA A HANDEL KOBIECAMI I MŁODYMI LUDŹMI W EUROPIE

INFORMACJE DODATKOWE

Broszurka pt. **„Informacje dodatkowe”** stanowi przegląd materiałów dostępnych w Austrii, Włoszech i Polsce. Informacje te mogą być przydatne dla osób poszukujących dodatkowej wiedzy na temat handlu ludźmi, a pracujących z młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych, ale nie tylko. Materiały te zostały wyprodukowane i są dostępne w tych trzech krajach.

Założeniem **„Informacji dodatkowych”** jest stworzenie możliwości pogłębienia wiedzy, podniesienia świadomości i zdobycia aktualnych informacji wszystkim zainteresowanym problematyką handlu ludźmi, eksploatacji prostytutki oraz pracy przymusowej.

Niniejsza broszurka zawiera informacje o prowadzonych w Polsce programach edukacyjnych (jeśli takowe były) i kampaniach społecznych na temat handlu ludźmi oraz wszelkich krajowych i lokalnych inicjatywach mających na celu podniesienie świadomości na temat tego problemu.

Ponadto umieszczone też zostały informacje oraz adresy stron organizacji lokalnych i ogólnokrajowych, a także instytucji rządowych zajmujących się prewencją, pomocą i reintegracją ofiar, treningami oraz oświatą. Strony internetowe w większości przypadków zawierają aktualne informacje na temat prowadzonych działań i projektów tych instytucji. Na końcu znajduje się krótka bibliografia.

Zawartość broszury **„Informacje dodatkowe”** na temat każdego z państw biorących udział w projekcie jest dostępna w języku angielskim na stronach internetowych partnerów projektu.

SURVEY ON EDUCATIONAL MATERIALS AND ACTIVITIES IN POLAND (SUMMARY)

Conducting a survey on educational materials on trafficking for the purpose of sexual exploitation already produced and available in Poland we had contacted 10 organizations and institutions who give support for victims of trafficking in persons in Poland or have programs on human rights:

1. International Organization for Migration Warsaw
2. Agape – Center of Social Services and Support
3. The Halina Nieć Human Rights Association
4. The Program “Station” –help for children and juvenile prostitutes
5. The Nobody’s Children Foundation
6. The Helsinki Foundation for Human Rights
7. Social Welfare Centre in Świnoujście
8. The Immaculate Mary Association in Aid of Girls and Women
9. The “Hope” Project (Caritas Poland)
10. The “Chance” Society from Głogów

We found that only three of those organizations/institutions do classes with high schools’ students on prevention and education on trafficking in persons’ topic (8, 9, 10) . We attached one script of classes for students comes from The Immaculate Mary Association in Aid of Girls and Women (this organization cooperates very closely with La Strada Foundation and their workers were trained by La Strada manager of prevention and education campaign) – “Getting a job abroad in a safe way; trafficking in persons; forced prostitution”. Two of those organizations have plans of doing classes with high schools’ students but they haven’t already produced any educational materials (2 and 7). The other two of those organizations have conducted classes with high schools’ students however their topic is different – human rights and students’ rights (6).

We have searched Polish Internet sources, but there was no results in finding educational materials on trafficking for the purpose of sexual exploitation except La Strada Foundation’ materials.

In Poland there is a “National Plan of Fighting and Prevention of Trafficking in Per-

sons". This document is a very important tool in Polish law against trafficking in persons. There are some obligations relating to prevention and education about trafficking in persons laid on Ministry of Education in Poland. However there are no educational materials on trafficking already produced by Ministry of Education. The most popular educational materials are produced by La Strada Foundation.

Within eleven years of La Strada Foundation activity on prevention and education field we trained many teachers on trafficking in persons and did many classes with high school students on this topic. We produced also some educational materials on trafficking for the purpose of sexual exploitation and we distribute them to the selected schools (before that we train a person who will conduct classes with students) and police (policemen in Poland often make classes with students on prevention topic). In La Strada Foundation are available the following educational materials on trafficking for the purpose of sexual exploitation:

1. "The another side of the sun" – CD with educational materials on trafficking bin persons elaborated in La Strada Foundation in 2001:

- information for people from a group of high risk of becoming a victim of trafficking in persons (an article about possibilities and risk about going abroad for work, an article about what to do before going abroad for work, how to go abroad safely),
- educational test for students "Before you leave, check how much you know...",
- a computer game for students "Monica's adventures",
- one script of classes for students "You have a right to dream, you have a right to know" (by Agnieszka Walendzik) - this script is addressed to young women (over 15 years old) and based on a film "You have a right to dream, you have a right to know",
- methods and techniques of prevention work for professionals working with young people,
- information what to do when somebody is missing and legal information.

2. Following scripts of classes with high school's students (these scripts are based on educational materials from CD "The another side of the sun"):

- "The risk of going abroad for non-tourist purpose (work)" (by Ewa Wolny-Dziurgot) – this script is addressed to 17-19 years old women from high schools,
- "The script of classes relating to risk o taking illegal job abroad" (by Jolanta Stasiak-Czermak) - this script is addressed to women who are finishing their schools and they

might be threatened of becoming victim of trafficking in persons,

- “Monica’s adventures” (by Bożena Gwizdek) – this script is addressed to young people (over 15 years old) who are in a group of high risk of becoming a victim of trafficking in persons – young people from youth hostels, orphanages, dormitories,
- “Everybody has a right to...” (by Laura Koba) – this script is focused on human rights, but also on trafficking in persons,
- “I can change my life” (by Bożena Gwizdek) - this script is addressed to young people (over 15 years old) who are in a group of high risk of becoming a victim of trafficking in persons,
- “My freedom” (by Bożena Gwizdek) - this script is addressed to young people who are in a group of low risk of becoming a victim of trafficking in persons,
- “Cinderella’s dream” (by Bożena Gwizdek) – this script is addressed to young people who are in a group of low risk of becoming a victim of trafficking in persons,
- “The script of classes based on educational materials from CD “The another side of the sun”” (by Lucyna Holy-Jarecka, Halina Jarecka) - this script is addressed to 16-19 years old women from high schools.

3. The other educational materials (they are used in prevention and education work with students) available in La Strada Foundation:

- The plan of the cycle of classes for young persons from orphanages “Nothing will surprise us”,
- CD from MTV Campaign “Exit”.

4. In La Strada Foundation there also are created and available educational materials used in work with professionals combating trafficking in human beings (e.g. policemen, border guards, social workers):

- “Trafficking in Persons 2004. Information about phenomenon” (edited by Irena Dawid-Olczyk and Anna Dospial),
- “The police station” and “The examination” – films showing the first contact with a victim and the direct examination of a victim of trafficking.
- “How to teach about trafficking. Theory and a little practice. 2006” – book for those who train others, edited by “La Strada”

PRZEGLĄD MATERIAŁÓW I DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH

W Polsce nie ma wielu organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem handlowi ludźmi. Dokonując przeglądu materiałów i działań edukacyjnych skontaktowaliśmy się z następującymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi:

1. Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji
2. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej – „Agape”
3. Stowarzyszenie Praw Człowieka im. Haliny Nieć z Krakowa
4. Stowarzyszenie „Stacja” – Hostel Interwencyjny z Warszawy
5. Fundacja „Dzieci Niczyje”
6. Helsińska Fundacja Praw Człowieka
7. Ośrodek Pomocy Społecznej ze Świnoujścia
8. Stowarzyszenie im. Marii Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobietom z Katowic
9. „Caritas” Polska
10. Stowarzyszenie „Szansa” z Głogowa

Część z wymienionych powyżej organizacji (8, 9, 10,) realizowała i nadal realizuje zajęcia dla młodzieży. Szczególnie aktywne na tym polu jest Stowarzyszenie im. Marii Niepokalanej z Katowic, którego pracownicy zostały przeszkolone w Fundacji „La Strada” i prowadzą program edukacyjny: „Bezpieczne podejmowanie pracy za granicą; handel ludźmi; prostytutka przymusowa”. Roczny program edukacyjno – prewencyjny prowadzony był także przez Stowarzyszenie „Szansa” z Głogowa. Część z wymienionych wyżej organizacji przygotowała i wydała materiały informacyjne (1, 3, 4, 5, 6, 7, 9)

Zgodnie z założeniami Krajowego Programu Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi w Polsce, instytucje Państwa zobowiązane są uczestniczyć w jego realizacji. Ministerstwo Edukacji Narodowej sfinansowało wydanie ulotek i plakatów informacyjnych. Według pomysłu Fundacji „La Strada”

W ciągu dwunastu lat działalności „La Strada” prowadziła także intensywną działalność edukacyjno-prewencyjną wśród profesjonalistów. Przeszkolono wielu nauczycieli i pedagogów z których część prowadzi zajęcia na temat handlu ludźmi.

Regularnie wydajemy też materiały o handlu, pracy przymusowej, niewolnictwie i eksploatacji seksualnej.

W siedzibie Fundacji „La Strada” dostępne są następujące materiały na temat handlu ludźmi:

1. „Inna strona słońca” płyta CD z materiałami informacyjnymi i edukacyjnymi dla młodzieży oraz profesjonalistów, wydana przez Fundację „La Strada” w roku 2001. Płyta zawiera:

- informacje dla osób rozważających wyjazd do pracy za granicę – jak bezpiecznie szukać pracy, jak przygotować się do wyjazdu, gdzie szukać pomocy),
- test wiedzy przedwyjazdowej „Zanim wyjedziesz, sprawdź ile wiesz...”
- gra komputerowa „Przygody Moniki”,
- scenariusz zajęć „Masz prawo marzyć, masz prawo wiedzieć” (autorka: Agnieszka Walędzik) – scenariusz bazuje na filmie „Masz prawo marzyć, masz prawo wiedzieć” i jest przeznaczony dla dziewcząt powyżej piętnastego roku życia,
- Informacja o metodach i technikach pracy prewencyjnej,
- Informacja o postępowaniu w sytuacji kiedy zaginie człowiek.

2. Scenariusze zajęć do przeprowadzenia z młodzieżą, autorstwa wolontariuszek i współpracownic Fundacji „La Strada”. Scenariusze bazują na materiale z płyty „Inna strona słońca”

- “Ryzyko związane z wyjazdem za granicę w celu zarobkowym)” (autorka: Ewa Wolny-Dziurgot) – scenariusz adresowany do młodzieży żeńskiej w wieku 17-19 lat,
- “Konspekt do zajęć dotyczący nielegalnej pracy za granicą” (autorka: Jolanta Stasiak-Czermak) scenariusz adresowany do młodych bezrobotnych i absolwentek szkół zawodowych,
- “Przygody Moniki” (autorka: Bożena Gwizdek) – scenariusz adresowany młodzieży powyżej piętnastego roku życia – wychowujących się w placówkach różnego typu,
- “Każdy ma prawo ...” (autorka: Laura Koba) – scenariusz, którego tematem jest handel ludźmi w kontekście prawa człowieka,
- “Mogę zmienić swoje życie” (autorka: Bożena Gwizdek) – scenariusz adresowany młodzieży uczącej się powyżej piętnastego roku życia,
- “Moja wolność” (autorka: Bożena Gwizdek) – scenariusz adresowany młodzieży,
- “Marzenie Kopciuszka” (autorka: Bożena Gwizdek) – scenariusz adresowany młodzieży,

- „Scenariusz zajęć „Inna strona słońca” (autorki: Lucyna Holy -Jarecka, Halina Jarecka) - scenariusz adresowany młodych kobiet w wieku 16 – 19 lat.

3. Materiały przydatne do działań edukacyjno- prewencyjnych z młodzieżą

- Projekt zajęć dla wychowanek domów dziecka i pogotowi opiekuńczych „Nic mnie nie zaskoczy”,
- Płyta DVD z materiałami kampanii „Exit” przygotowanej przez MTV”.

4. Materiały przydatne w szkoleniu oraz podnoszeniu kwalifikacji profesjonalistów (Policji, Straży Granicznej, pracowników socjalnych):

- „Handel ludźmi 2004. Informacje o zjawisku” - książka opracowana przez Irenę Dawid-Olczyk i Annę Dośpiał ,
- „Komisariat”, „Przesłuchanie” - filmy instruktażowe, pokazujące pierwszy kontakt policjanta z ofiarą handlu oraz przesłuchanie ofiary handlu,
- „Jak uczyć o handlu ludźmi. Trochę teorii i nieco praktyki. 2006” – książka dla tych, którzy uczą innych.

PROGRAMY EDUKACYJNE, BADAWCZE I KAMPANIE SPOŁECZNE NA TEMAT HANDLU LUDŹMI W POLSCE W LATACH 1995 – 2007

1995-2001 - *Program Prewencji Handlu Kobietami z Europy Środkowej i Wschodniej*

Prowadzony przez Fundację „La Strada” projekt, którego celem było podniesienie świadomości Polaków na temat problemu handlu kobietami.

1998 - *„Masz prawo marzyć, masz prawo wiedzieć”*

Kampania prewencyjna przygotowana i przeprowadzona przez Fundację „La Strada”. Skierowana głównie do młodzieży. W jej ramach przygotowany został film, który był pokazywany nie tylko w szkołach, ale także w telewizji i kinach (przed seansami) Dodatkowo przeprowadzono około 100 zajęć w szkołach.

2001 - *„Inna strona słońca”*

Kampania prewencyjna skierowana do młodzieży. W jej ramach przygotowana została płyta CD z grą komputerową na temat handlu ludźmi oraz 10 scenariuszy zajęć do przeprowadzenia z młodzieżą – realizowana przez Fundację „La Strada”.

2002 – 2004 – *„PPPP”*

Program przeciwdziałania przymuszonej prostytucji – realizowany przez „Caritas” Polska

2004 – 2005 - *„Handel ludźmi – zapobieganie i ściganie”*

Projekt szkoleniowy, skierowany do funkcjonariuszy i pracowników instytucji odpowiedzialnych za eliminowanie tego zjawiska w Polsce oraz do organizacji pomagających ofiarom handlu ludźmi – realizowany przez Ośrodek Badań Praw Człowieka Uniwersytetu Warszawskiego.

2004 – *“Niewolnice XXI wieku”*

Przygotowana i przeprowadzona przez Międzynarodową Organizację spraw Migracji (IOM) Kampania podnosząca świadomość na temat sytuacji ofiar handlu ludźmi w Polsce.

2005 – *„Exit”*

Przygotowana i przeprowadzona przez stację telewizyjną MTV kampania na rzecz przeciwdziałania przymusowej prostytucji.

2006 – *„Nic mnie nie zaskoczy”*

Przygotowany i przeprowadzony przez Fundację „La Strada” cykl zajęć prawach człowieka i handlu ludźmi dla wychowanek domów dziecka.

INSTYTUCJE I ORGANIZACJE

La Strada – Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu (do roku 2006 Fundacja przeciwko Handlowi Kobietami) – pierwsza w Polsce organizacja zajmująca się przeciwdziałaniem handlowi ludźmi. Prowadzi działania prewencyjne oraz pomoc dla ofiar handlu ludźmi.
www.strada.org.pl, strada@pol.pl

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – monitoruje realizację Krajowego Programu Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi, koordynuje pracę Zespołu do Spraw Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi.
www.mswia.gov.pl

Ośrodek Badania Praw Człowieka Uniwersytetu Warszawskiego. Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej, IPSiR UW - opracowuje ekspertyzy na temat różnych aspektów ochrony praw człowieka oraz wspólnie z organizacjami pozarządowymi, prowadzi monitoring przestrzegania prawa przez policję i instytucje izolacyjne.
www.handelludźmi.uw.edu.pl

Stowarzyszenie Praw Człowieka im. Haliny Nieć – działa na rzecz przestrzegania praw człowieka, prowadzi poradnictwo prawne.
www.niecassociation.pl

Helsińska Fundacja Praw Człowieka – jedna z najbardziej doświadczonych i profesjonalnie działających organizacji pozarządowych zajmujących się prawami człowieka. Monitoruje przestrzeganie praw człowieka w Polsce.
www.hfhrpol.waw.pl

Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM) - międzyrządowy organ zajmujący się problemami wysiedleńców oraz pomocą uchodźcom i migrantom w Europie. www.iom.pl

Stowarzyszenie im. Marii Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobietom – zajmuje się działaniami prewencyjnymi, prowadzi ośrodek pomocy i wsparcia dla ofiar handlu.

www.magdalena-katowice.eu

Caritas Polska, Caritas Warszawa – prowadzą programy prewencyjne oraz udzielają pomocy i wsparcia dla ofiar handlu ludźmi.

www.caritas.pl

HANDEL LUDŹMI I PRAWA CZŁOWIEKA BIBLIOGRAFIA (POZYCJE KSIĄŻKOWE)

Brown L., *Sprzedane. Tragiczne losy azjatyckich kobiet*, Świat Książki, Warszawa 2002.

Czarnocki A., *Przeciwdziałanie wobec zjawiska przymuszonej prostytucji i handlu kobietami: współpraca zainteresowanych organizacji i służb*, Fundacja „Pro Caritate”, Warszawa 2003.

Handel ludźmi – zapobieganie i ściganie, pod red. Zbigniewa Lasocika, Wydawnictwo UW, Warszawa 2006.

Handel Ludźmi 2004. Informacje o zjawisku, pod red. Ireny Dawid-Olczyk i Anny Dośpiał, „La Strada” Fundacja przeciwko Handlowi Kobietami, 2004.

Jak uczyć o handlu ludźmi. Trochę teorii i nieco praktyki -2006, „La Strada” Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu, Warszawa 2006.

Krajowy Program Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi
dostępny na: www.mswia.gov.pl

Kuźniar R., *O prawach człowieka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1992.

Pearson E., *Handel ludźmi, a prawa człowieka. Nowe rozumienie ochrony praw ofiar*, Anti-Slavery International, 2002.

Pomoc prawna dla cudzoziemców jako narzędzie zapobiegania handlowi ludźmi, pod red. Andrzeja Gadzały i Romana Skrzypka, Stowarzyszenia Prawników „Temida”, Jasło 2004.

Pomoc prawna dla ofiar handlu ludźmi – poradnik 2005, oprac. Małgorzata Pomarańska-Bielecka, Małgorzata Król, "La Strada" Fundacja przeciwko Handlowi Kobietami, Warszawa 2005.

Prawa człowieka. Dokumenty międzynarodowe, pod red. Bożeny Gronowskiej i Tadeusza Jasudowicza, Wydawnictwo COMER, Toruń 1993.

Prawa kobiet w dokumentach ONZ, pod red. Agnieszki Grzybek, OŚKA, Warszawa 1998.

Prewencja przemocy seksualnej i komercji seksualnej z wykorzystaniem seksualnym dzieci i młodzieży, materiały z konferencji zorganizowanej w dniach 29-30 maja 2003 r. w Świnoujściu, Wydawnictwo EDYTOR S.A., Warszawa 2003.

Raport specjalnej sprawozdawczynie Radhiki Coomeraswamy, na temat przemocy stosowanej wobec kobiet, jej przyczyn i konsekwencji; Załącznik: ***Raport specjalnej sprawozdawczynie z jej misji do Polski dotyczący handlu kobietami i wymuszonej prostytucji (od 24 maja do 1 czerwca 1996 roku)***, La Strada, Warszawa 1997.

Szkoła praw człowieka – teksty wykładów, zeszyt 3, pod red. Ewy Łabęckiej, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa 1998.

Vincent I., ***Ciała i dusze. Tragiczne losy trzech żydowskich kobiet zmuszonych do pracy w domach publicznych w Ameryce***, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław, 2006.

Zwalczanie handlu ludźmi: prewencja poprzez rozwiązania prawne, pod red. Pauliny Rudnickiej, Stowarzyszenie Praw Człowieka im. Haliny Nieć, Kraków, 2003.

NOTIZEN, NOTE, NOTATKI:

A series of 28 horizontal dotted lines for writing notes.

Drucklegung: Mai 2007
Druck: Eurooffset - Maerne di Martellago (VE)

Finito di stampare maggio 2007
da tipografia Eurooffset - Maerne di Martellago (VE)

Wydrukowane przez: Eurooffset - Maerne di Martellago (VE)
w maju 2007

